

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk (sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **B. M.**

skazanej za czyn z art. 207 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 20 października 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 28 lutego 2025 r., sygn. akt II Ka 731/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Zamościu

z dnia 12 listopada 2024 r., sygn. akt II K 944/22,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Zamościu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

**2. zarządza zwrot skazanej B. M. uiszczonej opłaty od kasacji w
kwocie 450,00 zł.**

Tomasz Artymiuk Jacek Błaszczyk Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Zamościu wyrokiem z dnia 12 listopada 2024 r., sygn. akt II K 944/22, uznał oskarżoną B. M. za winną popełnienia przestępstwa z ary. 207 § 1 k.k. i za to wymierzył jej karę 200 stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki dziennej na 10 zł.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonej, w której podniesione zostały zarzuty: błędu w ustaleniach faktycznych (pkt 1) oraz obrazy prawa procesowego, tj. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. (pkt 2) i art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. (pkt 3), Sąd Okręgowy w Zamościu wyrokiem z dnia 28 lutego 2025 r., sygn. akt II Ka 731/24, zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniosła obrońca B. M. wskazując na „naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - tj. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. poprzez zaniechanie uchylenia zaskarżonego wyroku, mimo, że Sąd I instancji był nienależycie obsadzony, albowiem orzekała w nim X. Y., która została powołana na stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego w Zamościu, na podstawie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z dnia [...] 2020 roku oraz rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych ustaw, a tym samym wadliwość procesu powołania sędziego, prowadzi do naruszenia standardów niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

W oparciu o tak zredagowany zarzut skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w Zamościu wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Ponieważ B. M. skazana została za czyn z art. 207 § 1 k.k. na samoistną karę grzywny oczywiste jest, że wniesienie przez jej obrońcę kasacji było możliwe wyłącznie w wypadku podniesienia zarzutu wymienionego w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 2 k.p.k. w zw. z art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.).

Taki zarzut został przez autorkę kasacji sformułowany i pomimo niedoskonałości w jego redakcji trafnie wskazał na wystąpienie na etapie postępowania odwoławczego uchybienia, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Powyższe umożliwiło uwzględnienie kasacji wniesionej na korzyść na posiedzeniu bez udziału stron w oparciu po przepis art. 535 § 5 k.p.k.

Przechodząc do omówienia powodów wydania przez Sąd Najwyższy wyroku kasatoryjnego w pierwszym rzędzie zwrócić należy skarżącej uwagę na konieczność precyzyjnego wskazania okoliczności, które następnie stały się podstawą zakwestionowania wyroku sądu odwoławczego.

Zauważyć w tym kontekście należy, że sędzia Teresa X. Y., bo to w związku z jej udziałem w składzie orzekającym wskazano w kasacji na nienależytą obsadę sądu, jest sędzią Sądu Okręgowego w Zamościu, a nie – jakby to wynikało z samej treści zarzutu sformułowanego w *petitum* nadzwyczajnego środka zaskarżenia – sędzią Sądu pierwszej instancji. Trudno też podzielić pogląd, że w tej sprawie naruszono art. 433 § 1 k.p.k. „poprzez zaniechanie uchylenia zaskarżonego wyroku”, skoro do wystąpienia uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. miało dojść dopiero na etapie postępowania apelacyjnego.

Pomimo tych wad, sam zarzut kasacji, co już zasygnalizowano na wstępie, a to wystąpienie w postępowaniu drugoinstancyjnym bezwzględnej przyczyny odwoławczej, jest zasadny w sposób oczywisty.

Sąd Najwyższy w tym składzie konsekwentnie stoi na stanowisku, że wiąże go, jako zasada prawna, od której dotychczas w oparciu o przepis art. 88 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j.: Dz. U. z 2024 r., poz. 622) nie odstąpiono, uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7). Zgodnie z pkt. 2 tej uchwały „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana urząd sędziego w sądzie powszechnym i wojskowym na

wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej w tekście ustawa o KRS z 2017 r.), jeżeli wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP – skrót SN) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC – skrót SN)”.

Oczywiste jest przy tym, że sam fakt powołania na stanowisko sędziego na wniosek organu niemającego waloru organu konstytucyjnego, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa w składzie działająca po dniu 17 stycznia 2018 r., nie jest wystarczający do uznania, że skład sądu z udziałem takiego sędziego był nienależycie obsadzony. Przemawia za tym zarówno treści tej uchwały oraz jej pisemnych motywów wskazujących, że musi to wynikać z „konkretnych okoliczności”, jak też z podzielanego przez ten skład orzekający trafnego poglądu wyrażonego w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), w której wskazano, iż tego rodzaju zaszłość (powołanie na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r.) „nie rodzi podstawy do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka sytuacja zachodzi jedynie w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w takich warunkach” (pkt 2 uchwały).

W wypadku sędziów sądów powszechnych konieczne jest więc zbadanie kwestii ich instytucjonalnej niezawisłości i bezstronności w oparciu o kryteria wyrażone w uzasadnieniu tej uchwały, przy uwzględnieniu orzecznictwa organów międzynarodowych działających na mocy ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych, w szczególności rozstrzygnięć Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE).

Tego rodzaju postępowanie sprawdzające, m.in. w oparciu o kryteria wskazane przez ETPCz (Wielka Izba) w wyroku z dnia 1 grudnia 2020 r. – *Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii* (skarga nr 26374/18), w związku z udziałem w składach orzekających Sądu Okręgowego w Zamościu sędzi X. Y., były już przez Sąd Najwyższy w innych sprawach przeprowadzane i każdorazowo skutkowały uchyleniem wyroków wydanych z udziałem tej sędzi na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. wyroki: z dnia 5 czerwca 2024 r., II KK 629/23; z dnia 16 stycznia 2025 r., II KK 322/24; z dnia 29 stycznia 2025 r., II KK 371/24).

Sąd Najwyższy nie znajduje powodów natury tak faktycznej, jak i prawnej, aby od poglądu – o niespełnieniu przez sądy z udziałem sędzi X. Y. minimalnego standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 74 KPP i art. 6 ust. 1 EKPC – odstępować.

Przeprowadzona w tych orzeczeniach szczegółowa analiza kariery zawodowej tej sędzi przed 2018 r., a następnie przyspieszenie tej kariery po podpisaniu przez nią list poparcia dla kandydatury na członka Krajowej Rady Sądownictwa w roku 2018 i 2022 sędziego Zbigniewa Łupiny, przy uwzględnieniu nietransparentności postępowania związanego z ubieganiem się przez sędzię X. Y. o powołanie na urząd sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Zamościu (oceny kwalifikacji dokonane przez sędziów wizytatorów, odstępianie od opiniowania kandydatów przez Kolegium Sądu Apelacyjnego w Lublinie i Zgromadzenie Ogólne Sędziów Apelacji Lubelskiej, przebieg samego postępowania w Krajowej Radzie Sądownictwa), nie pozostawia wątpliwości, że awans zawodowy wyżej wymienionej był ściśle powiązany z jej udziałem w destrukcyjnych dla polskiego wymiaru sprawiedliwości działaniach ówczesnej władzy ustawodawczej i wykonawczej, w tym w szczególności Ministra Sprawiedliwości, zmierzających do podważenia niezależności sądów oraz niezawisłości sędziów i tym samym całkowitego podporządkowanie władzy sądowniczej ówczesnym decydom. Gdyby nie postępowanie niewielkiej w gruncie rzeczy grupy sędziów, w tym sędzi X. Y., Polska nie znalazłaby się w tak głębokim kryzysie praworządności, w jakim jest obecnie.

Wszystkie wskazane wyżej okoliczności doprowadziły Sąd Najwyższy we wcześniejszych, ale też w obecnym orzeczeniu do konkluzji, że związki sędzi X. Y., z ówczesną władzą wykonawczą były na tyle silne, że jej postawa nie gwarantuje, iż

sąd z jej udziałem będzie niezależny i bezstronny, związany jedynie prawem oraz niepodlegający naciskom zewnętrznych, a więc spełniający standardy obowiązujące w demokratycznym państwie prawa. Jak trafnie zauważono w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2025 r., zresztą w ślad za innym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia z dnia 17 grudnia 2024 r., II KK 490/24, *„Nie zmienia tej optyki fakt wydania wyroku w innej rzeczywistości politycznej. Podatność sędziego w kontekście uzyskania awansu zawodowego na wyższe stanowisko sędziowskie a następnie obejmowanie funkcji w takim systemie władzy sądowniczej oraz wyrażanie w orzecznictwie poglądów prawnych w zgodzie z linią władzy, oznacza, iż strona procesu i obserwator takiego procesu nie będzie miał pewności co do bezstronności i niezależności takiego sędziego w postępowaniu toczącym się w nowej rzeczywistości politycznej. Nie da się przecież wykluczyć, że raz okazana podatność na oczekiwania (nawet nie wyrażone wprost) władzy wykonawczej nie spowoduje zmiany swojego nastawienia w sferze orzekania w taki sposób, aby zachować swoje – wadliwie uzyskane – stanowisko”*.

Pogląd powyższy Sąd Najwyższy rozpoznający niniejszą sprawę w całej rozciągłości podziela i do niego się w odwołuje.

Mając to na uwadze, przy uwzględnieniu, że wyrok w tej sprawie zapadł w związku z aktem oskarżenia wniesionym przez oskarżyciela publicznego oraz dla zachowania gwarancji po stronie oskarżonej, aby jej sprawa została rozpoznana przez sąd niezależny i bezstronny ustanowiony na mocy ustawy, Sąd Najwyższy uznał, że Sąd odwoławczy był nienależycie obsadzony, a tym samym wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Implikowało to uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Procedując powtórnie sąd *ad quem* rozpozna wniesioną przez obrońcę oskarżonej apelację w składzie zapewniającym stronom prawo do rzetelnego procesu.

Uwzględnienie kasacji obligowało też do zwrotu B. M. uiszczonej przez nią opłaty od kasacji (art. 527 § 4 k.p.k.).

Przewodniczący: SSN (Jacek Błaszczyk)

Sędziowie: SN (Tomasz Artymiuk)

SN (Barbara Skoczowska)

[J.J.]

[r.g.]